

«شرق» از احتمال دائمی شدن فیلترینگ اینستاگرام و پلتفرم‌های خارجی گزارش می‌دهد

فیلترینگ ماندگار است؟

معصومه معظمی: به موجب ماده ۳۳ منشور حقوق شهروندی، شهروندان حق دارند که آزادانه و بدون تبعیض از امکان دسترسی و برقراری ارتباط و کسب اطلاعات و دانش در فضای مجازی بهره‌مند شوند. این حق از جمله شامل احترام به تنوع فرهنگی، زبانی، سنت‌ها و باورهای مذهبی و مراعات موازین اخلاقی در فضای مجازی است. بنابراین طبق ماده ۳۳ منشور حقوق شهروندی ایجاد هرگونه محدودیت (مانند فیلترینگ، پارازیت، کاهش سرعت یا قطعی شبکه) بدون مستند قانونی صریح ممنوع است. این روزها به دلیل ناآرامی‌ها و اعتراضات اخیر بنا به تصمیم صریح شورای عالی امنیت، محدودیت‌هایی وضع شده و بر فیلترینگ پلتفرم‌های خارجی از جمله اینستاگرام و واتس‌اپ تأکید شده است. پلتفرم‌هایی که علاوه بر سرگرمی و ارتباط مردمی، فضایی برای کسب‌وکار مجازی بخشی از جامعه شده است. مقوله‌ای که تا پیش از این صحبت از فیلتر آنها صرفا به دلیل شرایط امنیتی اخیر بود. اما صحبت‌های دو روز گذشته زارع‌پور وزیر ارتباطات نشان از آن دارد که تلاش موافقان فیلترینگ به بار نرفته و معلوم نیست فیلترینگ این پلتفرم‌ها بعد از این هم رفع شود. اگرچه در این روزهای پر تنش و اعتراضات، جامعه نیاز به کمی تزریق امید دارد اما در خبرهای اخیر می‌شنویم که وزیر ارتباطات یک روز در جمع خبرنگاران از احتمال عدم رفع فیلتر فضای مجازی خبر می‌دهد و روزی دیگر باز به خبرنگاران می‌گوید که فیلترینگ اینستاگرام و واتس‌اپ شاید دائمی باشد. مسئله‌ای که علاوه بر نگرانی صاحبان کسب‌وکارهای مجازی در اینستاگرام، موجب دلواپسی بخشی از جامعه و کاربرانی شده است که از بد حادثه و تلخی ایام به اینستاگرام پناه می‌برند و نگاهی تفریحی به این پلتفرم و شبکه اجتماعی دارند.

روند فیلترینگ و اعمال محدودیت پلتفرم‌های خارجی برای کاربران داخلی

چهارشنبه اول مهرماه بود که وزیر ارتباطات برای اولین بار خبر داد ممکن است قطعی‌های مقطعی و محدودیت‌های امنیتی به دلیل مسائل امنیتی و با تصمیم شورای امنیت کشور اجرا شود. عصر همان روز حوادث رخ‌داده پس از فوت مهسا امینی و اعتراضاتی که شکل گرفت، باعث شد مثل سال‌های ۹۶ و ۹۸ شورای امنیت کشور تصمیم به قطع‌کردن اینترنت و مسیره‌های ارتباطی بین‌المللی بگیرد. از همان زمان هم برخی رسانه‌ها اصرار به فیلترینگ شبکه‌های اجتماعی خارجی و پلتفرم‌هایی مثل اینستاگرام و واتس‌اپ به صورت موقت از خود نشان دادند. چند روز بعد احمد وحیدی وزیر کشور با حضور در گفت‌وگوی ویژه خبری تأکید کرد این محدودیت‌ها تا زمانی که شرایط عادی شود، ادامه خواهند داشت. البته سید ابراهیم رئیسی در کارزار انتخاباتی‌اش تأکید کرده بود به دلیل گره‌خوردن معیشت مردم با کسب‌وکار در اینستاگرام و حتی بازی‌های کامپیوتری اجازه نمی‌دهد محدودیتی برای این بسترهای درآمدزایی ایجاد شود.

او حتی پیش از ترک کشور برای سفر به نیویورک در گفت‌وگو با رسانه آمریکایی بر این نکته تأکید کرد. اما به نظر می‌رسد موافقان صیانت از فضای مجازی که کوشیدند طرح خود را در مجلس عملیاتی کنند اما با بافاشاری و مخالفت مردم، پس از کش‌وقوس فراوان این طرح که برای تصمیم‌گیری مشمول اصل ۸۵ شده بود تا گروهی خاص به جای عموم نمایندگان در صحن برای آن تصمیم‌گیری کنند، این طرح را به صحن برگرداندند و مانع از اجرای این نیت شدند. اما با واگذارکردن این‌موضوع به تصمیم شورای عالی فضای مجازی توسط قالیباف و تصمیمات آنها برای برخی بندهای مهم این طرح، حالا اعتراضات و ناآرامی‌های اخیر موجب شده تا دوباره موافقان صیانت این ایده و خواسته را با قطع‌کردن اینترنت و فیلتر پلتفرم‌های خارجی بیگیری کنند. اگرچه وزیر کشور گفته بود تا وقتی ناآرامی‌ها فروکش کند فیلترینگ برخی پلتفرم‌های خارجی ادامه دارد، اما صحبت‌های اخیر وزیر ارتباطات موجب نگرانی‌هایی شده است.

زارع‌پور: پلتفرمی که قوانین جمهوری اسلامی را به رسمیت نمی‌شناسد بستر مناسبی برای کسب‌وکارها نیست

وزیر ارتباطات اخیرا در جمع خبرنگاران گفت دو روز است که محدودیتی درباره اینترنت نداریم؛ فقط پلتفرم‌ها

یک پژوهشگر ارشد مسائل استراتژیک:

تحریم‌های جدید حسن نیت در مذاکرات را مخدوش می‌کند

یک پژوهشگر ارشد مسائل استراتژیک با اعتقاد به اینکه هنوز برجام بهترین گزینه برای رفع تحریم‌ها علیه ایران است، تأکید کرد: تحریم‌هایی که آمریکا مجددا وضع کند، جنبه نمادین دارد اما همان‌ها هم می‌توانند منجر به بدبینی در روند مذاکرات شود و حسن نیت لازم را مخدوش کند.

دیاکو حسینی در گفت‌وگو با ایسنا در ارزیابی خود از اینکه «با توجه به اینکه مذاکرات برای احیای برجام معطل تصمیم سیاسی واشنگتن است، وزارت امور خارجه آمریکا اعلام کرده اگر ایران به رویه کنونی خود در مذاکرات برجامی ادامه دهد، اجرای دقیق و سرسختانه تحریم‌ها علیه ایران نیز ادامه خواهد یافت»، اظهار کرد: به نظر می‌رسد آمریکا مایل به بازگشت به برجام نیست و انتخابات کنکره نیز به پهنای‌های برای این موضوع تبدیل شده است. در هر حال توافق احتمالی پیش‌رو هیچ نسبتی با توافق طولانی‌تر و قوی‌تری که دولت بایدن وعده داده بود نخواهد داشت و حتی این موضوع می‌تواند دستاویزی برای فشار جمهوری خواهان بر دموکرات‌ها باشد و نتایج انتخابات میان‌دوره‌ای کنکره را

جوکار: اصلاح شیوه گشت ارشاد در مجلس مطرح نشده است

قرار به ماندن گشت ارشاد است؟

رئیس کمیسیون شوورها و امور داخلی کشور از عدم اصلاح شیوه گشت ارشاد در مجلس سخن گفته و افزود: هم دولت در این زمینه می‌تواند لایحه ارائه دهد هم مجلس می‌تواند طرحی داشته باشد.

در حالی که اعتراضات به عملکرد گشت ارشاد ادامه دارد، همچنان وعده اصلاح قانون پیگیری نشده است. دولت در ارائه لایحه اقدامی نکرده و مجلس هم تحرکی در این زمینه نداشته است. بنابراین انتظار برای نوشتن طرح از این نمایندگان کمی دور از انتظار است.

حال افکار عمومی خواستار شنیده‌شدن ادای اعتراض خود برای اصلاح قوانین مرتبط با گشت ارشاد است. محمدصالح جوکار در گفت‌وگو با ایلنا، درباره سخنان سخنگوی شورای

www.sharghdaily.com

بیان نظرشان در کشور شریک بدنام و از آنها مشاوره بگیریم. نظر آنها می‌تواند در تصمیم‌گیری ما مؤثر باشد و وقتی از خود صاحبان کسب‌وکار نظر و پیشنهاد و راهکار بخواهیم و آنها بدانند نظرشان برایمان مهم است، بخشی از مشکلات حل می‌شود».

او افزود: «کسب‌وکارها زندگی مردم و درآمدشان است و باید مراقبت کنیم از کسانی که کسب‌وکار دارند و اگر جای وزیر ارتباطات باشیم، فراخوان می‌دهم برای آنها و از صاحبان کسب‌وکار مجازی سؤال می‌پرسم که چه راهکاری می‌دهند که هم دشمن را ادب کنیم و هم مردم خودمان خسارت نبینند».

مردم باید در استفاده از پلتفرم‌های داخلی و خارجی حق انتخاب داشته‌باشند

اما غلامرضا نوری‌فرزنجی، نماینده مخالف فیلترینگ در مجلس در این باره به «شرق» گفت: پلتفرم اینستاگرام نه تنها فضایی برای سرگرمی و تفریح مردم است بلکه فضایی برای کسب درآمد و کسب‌وکارهای اینترنتی و مجازی است. بنابراین دولت تا پیش از اینکه بتواند پلتفرم جایگزینی که اعتبار و کارایی اینستاگرام را داشته باشد معرفی کند، چطور می‌خواهد آن را قطع کند؟ قطع و فیلترینگ آن یعنی قطع کسب‌وکارها و تعطیلی ارتباطات. وقتی چنین ظرفیتی را ندارند و نمی‌توانند جایگزین کنند، چطور می‌توانند آن را قطع نکه دارند؟».

این نماینده اصلاح‌طلب مجلس در ادامه با قائل‌شدن حق انتخاب برای مردم در استفاده از پلتفرم‌های داخلی و خارجی بیان کرد: «مردم باید حق انتخاب داشته باشند اما اگر پلتفرم داخلی بتواند با قیمت کمتر و اعتماد بیشتر خدمات بدهد مردم به سمت آن می‌روند اما وقتی چنین پلتفرمی آماده نیست و از نظر فنی جواب‌گوی نیاز جامعه نیست، این کار عملی نخواهد بود. حتی از نظر روانی هم این کار مردم را اذیت می‌کند. من احتمال می‌دهم این فیلترینگ دائمی اجرایی نشود و در شرایط فعلی و با این امکانات فنی بسستن همیشگی اینستاگرام برای بسیاری از کسب‌وکارها مسئله‌ساز است».

او تأکید کرد: «بنابراین در شرایط فعلی با این زیرساخت‌ها و مباحث فنی پلتفرم مناسب داخلی نمی‌تواند جایگزین پلتفرم‌های خارجی شود. هرچند در این باره هم با اهل فن صحبت کردم و اذعان کردند همین پلتفرم‌های موجود گفته‌اند که اگر کل زیرساخت‌ها را جمع کنیم، نمی‌توانیم جایگزین یکی از این پلتفرم‌ها شویم».

نظر قرار دهیم و تصمیمات این حوزه در آینده اعلام می‌شود. اما با تأکید می‌گویم فعلا کسی به دنبال فیلتر دائمی این اپلیکیشن‌ها نیست و صرفا بحث مدیریت فضای مجازی است».

طی فراخوانی نظر صاحبان کسب‌وکارهای مجازی را در ماندن یا رفتن از اینستاگرام بپرسیم

البته لطف‌الله سپاهکلی، عضو کمیسیون صنایع و معادن مجلس در این باره معتقد است که با فیلترینگ اینستاگرام جلوی پیشروی دشمن در اعتراضات اخیر گرفته می‌شود. او هم در گفت‌وگو با «شرق» گفت: «در این مقطع آن چیزی که باعث

شد وزیر ارتباطات یا مسئولان امنیتی تصمیم به فیلتر پلتفرم‌های خارجی بگیرند، سوءاستفاده دشمنان از پلتفرم‌هایی است که مردم در آن زندگی می‌کردند و آن را به زمینه اغتشاش تبدیل کردند. ما باید از صاحبان اینستاگرام و دشمنان ایران طلبکار شویم که چرا سوار بر پلتفرم اینستاگرام شدند و علیه کشور ما اقدام کردند. بنابراین ما معتقدیم اینستاگرام این روزها در اختیار دشمن است و از آن سوءاستفاده می‌کند و باید هوشیارانه دراین‌باره عمل کنیم». البته او هم معتقد است که فیلترینگ‌ها دائمی نیست و بعد از ایجاد آرامش رفع می‌شود.

این نماینده مجلس یازدهم با بیان اینکه «نباید مردم با فیلترینگ فضای مجازی خسارت ببینند» در عین حال گفت: «درباره فیلتر دائمی نظری ندارم چون باید درباره جایگزین‌ها فکر کنیم و درباره شرایط مردم و کسب‌وکارهای مجازی فکر کنیم اما باید اهمیت‌ها را بررسی کرد که کدام اهمیت بالاتری دارد. امنیت همه کسب‌وکارها یا امنیت برخی کسب‌وکارها نباید به خطر بیفتد».

او ادامه داد: «بنابراین در زمان بحران در همه کشورها این‌طور است که پلتفرم‌هایی که ایجاد مزاحمت می‌کنند را مدیریت می‌کنند تا بتوانند بحران را مدیریت کنند. بعد از بحران به روال عادی می‌رسد. مگر اینکه صاحبان پلتفرم همچنان ضد ما عمل کنند. دشمن وقتی با ما دشمنی کرد نمی‌توانیم در زمین دشمن بازی کنیم».

سپاهکلی اما درباره جایگزین این پلتفرم‌ها در صورت فیلتر دائمی هم گفت: «باید برای صاحبان کسب‌وکار اینترنتی فکر کنیم. نباید اجازه دهیم کسب‌وکارها متضرر شوند. باید سلسله‌بحث‌ها و اقداماتی شود تا تصمیم‌گیری شود برای رفتن یا ماندن این پلتفرم‌ها. ما جایگزین‌هایی داریم اما با این سرعت نمی‌توانند جایگزین این پلتفرم‌های خارجی شوند و نیازمند زمان و هزینه هستند». این نماینده اصولگرای مجلس تأکید کرد: «باید همه ذی‌نفعان را در

کسی دنبال فیلترینگ دائمی فضای مجازی نیست، بحث مدیریت است

البته قاسم ساعدی، نماینده دشت آزادگان و از موافقان پیشین طرح صیانت در این باره به «شرق» گفت: «طبق اطلاعات من قرار بر فیلترینگ دائمی فضای مجازی نیست، بلکه منظور و برنامه دولت مدیریت فضای مجازی است». او با بیان اینکه

«بحث مدیریت فضای مجازی بارها پیش از این مطرح و به کمیسیون مربوطه ارجاع داده شده است» افزود: «حالا دولت هم در بحث مدیریت و صیانت از فضای مجازی پیش‌قدم شده و تصمیماتی گرفته است. در بحث فضای مجازی هدف وزارت ارتباطات نه فیلترکردن و نه تحریم‌کردن است، بلکه مدیریت این فضاست». ساعدی با رد ادعای وزیر ارتباطات در این باره گفت: «هر کشوری باید فضای مجازی خود را مدیریت کند و بتواند بر آن نظارت داشته باشد. در فضای مجازی باید دست افراد ضد نظام و ضد انقلاب بیرون مرزها را ببندیم. بحث بسته‌شدن و محدودکردن استفاده از اینترنت و فضای مجازی برای داخل مطرح نیست. ما نمی‌خواهیم مردم را محروم کنیم. نمی‌دانم وزیر چه گفته اما آنچه ماهیت و سیاست فضای مجازی است، نه بحث تحریم است و نه فیلترکردن، بلکه مسئله مدیریت این فضای مجازی است». این نماینده اصولگرای مجلس با اشاره به کشورهای مدیریت‌کننده فضای مجازی به زعم خود بیان کرد: «وزارت ارتباطات قرار است مدیریت این فضا را در دستور کار خود قرار دهد؛ مثل کشور روسیه که از سال‌ها پیش بحث مدیریت فضای مجازی را اجرا کرده و همچنین کشور چین که فضای مجازی خود را در کنترل دارد، ما هم دنبال مدیریت فضای مجازی هستیم تا ورود و خروج اطلاعات مدیریت شود».

ساعدی تأکید کرد: «من با فیلترینگ مخالفم اما حامی مدیریت فضای مجازی هستم. در با توجه به این صحبت‌ها یک ماه است که دسترسی مردم به اینترنت و پلتفرم‌هایی از جمله اینستاگرام و واتس‌اپ قطع شده‌که البته اقتضای زمانی است و این بحث را موقتی می‌دانم و از ضروریات این شرایط است. همه باید بپذیریم با این شرایط می‌توان در این بحران پیش‌آمده فضا را مدیریت کرد». نماینده دشت آزادگان در مجلس اما اظهار امیدواری کرد که این محدودیت و فیلترینگ فضای مجازی موقتی است و در ادامه گفت: «یقین داشته باشید به صورت تدریجی همه چیز به حالت قبل برمی‌گردد اما سخنان متخصصان امر حوزه ارتباطات را هم باید مد

به‌نتیجه‌رساندن مذاکرات داشتند و هر روزی که به تعویق بیفتد و به انتخابات ریاست جمهوری آمریکا نزدیک شویم، احتمال پیروزی جمهوری خواهان وجود دارد و مشخص نیست دولت آینده آمریکا تا چه اندازه به نتایج این مذاکرات پایبند باشد؛ بنابراین گذشت زمان برای طرفین سودمندی ندارد و چه بسا ایران در آینده انگیزه کمتری برای مذاکرات داشته باشد.

وی درباره اینکه ادامه گفت‌وگوها یا طرفین اروپایی تا چه اندازه می‌تواند مفید و مؤثر باشد؟ اظهار کرد: اروپایی‌ها امروز وضعیت پیچیده‌تری دارند، شرایط اوکراین و سایر تحولات در این مسئله تأثیرگذار است، نفوذ آمریکا در اروپا در مقایسه با دهه‌های گذشته کمتر است اما به این معنا نیست که با اروپا کار نکنیم، باید تا اندازه‌ای کار کنیم که بتوانیم نتایج قابل قبول بگیریم.

این کارشناس مسائل بین‌الملل ادامه داد: برای ایران اهمیت دارد که طرف مقابلش طرفی نباشد که از میز مذاکرات عقب بشیند، اگر به شیوه قابل قبول به برجام بازگردند، ایران هم به تعهداتش عمل می‌کند، البته در صورتی هم که

در کمیسیون شوورها گزارشاتمان را از همه‌جا دریافت کرده‌ایم، همان‌طوره‌که قبلا هم اعلام کردیم منتظر گزارش نهایی پزشکی قانونی در موضوع سم‌شناسی و پاتولوژی بودیم که این گزارش هم ارائه شد. جوکار درخصوص اینکه آیا گزارش نهایی در هرچند واکنش شورای نگهبان به چنین تغییری اهمیت بسیاری را مبتنی بر گزارش پزشکی قانونی که داده است نهایی و تقدیم هیئت رئیسه می‌کنیم، آن زمان دیگر هیئت رئیسه تصمیم می‌گیرد که در صحن قرائت شود یا خیر.

دو روز پیش سخنگوی شورای نگهبان در پاسخ به سؤالی مبنی بر اینکه آقای رئیسی از اصلاح شیوه برخورد گشت ارشاد که از سوی رئیس مجلس مطرح شده استقبال کرده‌اند، در صورتی‌که چنین اصلاحی در قانون صورت بگیرد پاسخ شورای

نگهبان چه خواهد بود، گفت: اختیار قانونی مجلس است که از طریق طرح و لایحه موضوعی را تصویب یا اصلاح کند. در صورتی که مصوبه‌ای در این رابطه به شورای نگهبان ارسال شود، در خصوص آن تصمیم خواهیم گرفت. هرچند واکنش شورای نگهبان به چنین تغییری اهمیت بسیاری دارد اما مصوبه‌ای‌که در جهت احقاق حقوق شهروندی باشد، مطابق با اراده قانون اساسی است البته اگر اصلاحی صورت بگیرد و مهم‌تر آنکه این اصلاح در جهت سامان‌بخشیدن به شرایط فعلی و اصلاح مشکلات سابق باشد. زیرا تغییر نام گشت ارشاد به امنیت اخلاقی در اصل ماجرا تاکنون تأثیری نداشته است. برای نمونه انیسه خزعلی معاون امور زنان ریاست‌جمهوری در مردادماه، چند هفته

قبل از همه این اعتراضات، زمانی که رفتار بعضا خشن گشت ارشاد هزارچندگانهی منتشر می‌شد گفت: «اصلا گشت ارشاد نداریم اینها پلیس امنیت اجتماعی است که به همه مسائلی که خلاف قانون باشد یا جرم باشد می‌پردازد و ممکن است از جمله آنها به برهنگی بپردازند که آن هم در قانون جرم است». این سخنان در نهایت با تغییر نام مانع اعتراض به رفتار گشت ارشاد نشد و حتی دیدیم مبارزه با برهنگی مورد ادعای خزعلی حداقل در رابطه با مهسا امینی که پوششی کاملا معقول داشت مصدافی نداشته است؛ بنابراین انتظار برای اصلاح قانون خواست و اراده جمعی در میان افکار عمومی است که توجه‌نکردن به آن سبب اعتمادسوزی دوباره در جامعه خواهد شد.